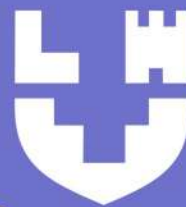

Підприємництво та торгівля:
сучасний стан і перспективи розвитку.

LUTSK
NATIONAL
TECHNICAL
UNIVERSITY

Підприємництво та торгівля: сучасний стан і перспективи розвитку.

Збірник наукових
праць

Матеріали
III Міжнародної науково-
практичної конференції
18–19 травня 2023 р.

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА ЛОГІСТИКИ

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції

18–19 травня 2023 року

Електронне наукове видання на CD-ROM

Луцьк
Луцький національний технічний університет
2023

УДК 334.7 (082)

П-32

Рекомендовано

*Вченою радою Луцького національного технічного університету
(протокол № 11 від 23 травня 2023 р.)*

Рецензенти:

Кузьмін О. Є. – д.е.н., професор, директор інституту економіки і менеджменту Національного університету «Львівська політехніка».

Цимбалюк І. О. – д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту Волинського національного університету імені Лесі Українки

Редакційна колегія:

Вахович І. М. – д.е.н., професор (**головний редактор**); Полінкевич О. М. – д.е.н., професор (**заступник головного редактора**); Ковальська Л. Л. – д.е.н, професор (**заступник головного редактора**); Ковальчук Н. В. – к.е.н, доцент; Ліпич Л. Г. д.е.н., професор; Кривов'язюк І. В. – к.е.н., професор; Фесіна Ю. Г. – к.е.н, доцент; Камінська І.М. – к.е.н, доцент; Мишко О. А. – к.е.н, доцент; Оксенюк К. І. – к.е.н, доцент; Завадська О. М. – к.е.н, доцент; Кулик Ю. М. – к.е.н, доцент

П-32 Підприємництво та торгівля: сучасний стан і перспективи розвитку: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. (18–19 трав. 2023р.) / відп. ред. О. М. Полінкевич, О. М. Завадська. Електрон. дані. Луцьк: ВІП ЛНТУ. 2023. 228 с. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. Назва з тит. екрана

ISBN 978-617-672-253-3

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на III Міжнародної науково-практичної конференції «Підприємництво та торгівля: сучасний стан і перспективи розвитку», що була проведена кафедрою підприємництва, торгівлі та логістики ЛНТУ 18–19 травня 2023 року. У публікаціях висвітлено питання, присвячені сучасному стану та перспективам розвитку підприємництва; сучасним викликам, трендам та трансформації у бізнес-адмініструванні, соціальному підприємництві та соціальній відповідальності бізнесу в умовах кризи та війни, обліково-фінансовому та інституційному забезпеченню підприємництва, торгівельному та біржовому підприємстві, інформаційним технологіям, цифровому маркетингу та Інтернет-торгівлі в підприємстві, логістиці підприємницької діяльності та управлінню ланцюгами постачання.

Для науковців, аспірантів, студентів і всіх, хто цікавиться актуальними проблемами і перспективами розвитку економіки підприємства.

Матеріали надруковано в авторській редакції з незначними редакторськими правками. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, термінології, інших відомостей, академічну добросовісність.

Конференція проведена в рамках Міжнародного проєкту «Прискорення інноваційної діяльності та підприємницької майстерності у закладах вищої освіти» / "Accelerating Innovation and Entrepreneurial Excellence in Higher Education Institutes" (Accent Project).

УДК 334.7 (082)

© Полінкевич О. М., Завадська О. М. (упорядкування), 2023

© Ярошук Дарина (обкладинка), 2023

© Луцький національний технічний університет, 2023

ISBN 978-617-672-253-3

функціями якого є: підготовка висновків щодо ризиків для ухвалення кредитних рішень; кредитний моніторинг; оцінка заставленого майна; перевірка його наявності та стану; оцінка кредитного ризику; супроводження розрахунку резервів банку. Регуляторні дії НБУ спрямовані на упередження створення нових дисбалансів на грошово-кредитному ринку і зниження існуючих, підтримку безперебійного функціонування роботи банківської системи в умовах воєнного стану. Після його завершення банківські установи другого рівня, передусім державні, матимуть актуалізувати стратегії скорочення *NPL*.

1. Варцаба, В. І. (2022). Проблеми та напрями підвищення якості кредитних портфелів українських банків у реаліях часу. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*, 1, 98-104.

2. Затворницький, К. С. (2020). Управління проблемними кредитами банків. *Причорноморські економічні студії*, 51, 181-188.

3. Мельник, О. О. (2020). Управління непрацюючими кредитами банківської системи України як фактор ефективного кредитування економіки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління*, 31(70): 3(2), 68-76.

Tulai Oksana, Dr. of Econ., Prof.

Alekseyenko Lyudmyla, Dr. of Econ., Prof.

West Ukrainian National University

CURRENT TRENDS OF BUSINESS ADMINISTRATION OF CONSTRUCTION IN THE CONTEXT OF STABILIZATION OF THE GLOBAL ECONOMY

In Ukraine, international financial aid remains the main source of financing the significant budget deficit. Vitor Gaspar, Paulo Medas, Roberto Perrelli state in the article «Riding the Global Debt Rollercoaster», what managing the high debt levels will become increasingly difficult if the economic outlook continues to deteriorate and borrowings costs rise further (Gaspar, Medas, Perrelli, 2022). The role of borrowing in the domestic debt market is gradually increasing, including due to the increase in the attractiveness of government securities against the background of a decrease in the risk premium and inflation. All this makes it possible not to resort to monetary financing, as was declared by the government and the National Bank.

In 2023, inflation will slow to 14.8% and real GDP will grow by 2%. Inflation will slow down to 9.6% in 2024, and to 6% in 2025 (Національний). In the following years, inflation will continue to decrease, and the recovery of the economy will accelerate against the background of a reduction in security risks embedded in the forecast. Taking into account the assumption of a decrease in security risks from the beginning of 2024, embedded in the forecast, the further restoration of logistics and production capacities, and the consistent monetary policy of the National Bank, inflationary pressure will weaken, despite the revival of the economy and the maintenance of a soft fiscal policy.

Restoration of the energy system and growth in the amount of expected international aid The National Bank improved the GDP growth forecast in 2023 - from a marginal 0.3% to 2.0%. In 2024 and 2025, economic growth rates are expected to accelerate to 4.3% and 6.4%, respectively, primarily thanks to the forecast reduction of security risks and still soft fiscal policy, despite some consolidation.

Regarding the recovery business administration, we share the view that the most significant risk to current forecasts is a higher intensity and longer duration of full-scale war (Національний).

Under such a scenario, economic growth will be limited to 2% in 2024, despite the adjustment of business to conditions of high-security risks, which will slow down the recovery of the labor market as a result.

The systematic involvement of international partners in the reconstruction process requires appropriate business administration and specific cooperation in the planning, procurement, implementation, and monitoring of reconstruction projects. The successful experience of supervision and cooperation with UNDP in matters of independent supervision should be scaled up on reconstruction projects in different regions of Ukraine.

The Ministry of Reconstruction and UNDP cooperate on the following issues:

- support for digitization of reconstruction, development, and monitoring processes in the field of regional development;
- strengthening the potential of local self-government in the implementation of infrastructure projects;
- access of communities to international donor funding;
- energy efficiency of social infrastructure;
- technical support in reconstruction.

According to a survey by the European Business Association (EVA) (У понад): firstly, 83% of companies have employees mobilized into the ranks of the Armed Forces of Ukraine, and 47% of companies support the Armed Forces of Ukraine financially. Among them, 51% of employees mobilized up to 10% of conscript workers, 25% – 10-20%, and 5% – 20-40%. At the same time, 43% of businesses have mobilized critical specialists, including engineers, IT specialists, electricians, mechanics, machinists, and drivers.

Provided there are no new significant shocks, the recovery of the labor market will continue in 2023-2025 against the background of economic growth and a fairly soft fiscal policy. The unemployment rate will gradually decrease: in 2023 – to 18.3%, in 2024 – to 16.5%, and in 2025 – to 14.7% (Національний). However, it will exceed the pre-war level, particularly given the likely persistence of significant qualification and regional disparities in the labor market.

When choosing market principles of financing, state investment support for the most vulnerable groups of the population should be legally enshrined (Alekseyenko, Tulai, Petrushenko, Kuznietsov, 2021, pp. 101-113; Alekseyenko, Kosovych, Babii, 2022, pp. 113–130). It is important to focus further research on improving the efficiency of financing integration projects of affordable housing and the construction of specialized social settlements, taking into account the design features adapted for families with war-related disabilities. The desire to create a modern, individual and comfortable living space for internally displaced persons and combatants should modernize approaches to typical (standard) housing with typical (standard) conditions.

Secondly, 38% of companies suffered direct losses as a result of hostilities, and another 21% have assets that remained in the occupied territories. The business continues to lose funds due to the war: 33% lost up to 1 million dollars; 37% – lost in the range of 1-10 million dollars; 10% – losses of more than 10 million.

The special account that the National Bank opened for the support of the defense forces on February 24, 2022, received almost UAH 25.5 billion equivalent (3 початку). As of May 1, 2023, the balance of funds in the special account is more than UAH 1.6 billion. In April, more than UAH 277 million was deposited into the special account. Funds were transferred both by citizens and enterprises of Ukraine and by the international community (in particular, from the USA, Great Britain, Germany, Sweden, Finland, Poland, Switzerland, Norway, Australia, France, Canada, Bulgaria, Hong Kong, and many other countries of the world).

In summary, we note that international aid, which enters the economy through the budget, supports private consumption and investment activity. Business administration must facilitate economic recovery and optimize high-security risks that dampen investment and consumer sentiment, logistical constraints for exports, and weak rates of return of forced migrants from abroad.

1. Gaspar, V., Medas, P., & Perrelli, R. (2022). Riding the Global Debt Rollercoaster. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2022/12/12/riding-the-global-debt-rollercoaster>.
2. Національний банк прогнозує значне зниження інфляції та повернення економіки до відновлення в цьому році – Інфляційний звіт. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-prognozuye-znachne-znijennya-inflyatsiyi-ta-povernennya-ekonomiki-do-vidnovlennya-v-tsomu-roci--inflyatsiyniy-zvit>.
3. У понад 80% бізнесів є мобілізовані співробітники, кожен другий донатить на армію. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2023/05/3/699733/>.
4. Alekseyenko, L., Tulai, O., Petrushenko, Y., & Kuznietsov, A. (2021). Derkash Julia. Affordable housing for internally displaced persons: the priorities for investment and development in Ukraine. *Investment Management and Financial Innovations*, 18(1), 101-113. doi:10.21511/imfi.18(1).2021.09
5. Alekseyenko, L., Kosovych, O., & Babii, S. (2022). Financing affordable housing for internally displaced persons using information and communication technologies. *Вісник Економіки*, 4. С. 113–130. DOI <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.04.113>.
6. З початку війни зі спецрахунку, відкритого Національним банком, на потреби оборони перераховано майже 24 млрд грн, за квітень рахунок поповнився на 277 млн грн. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/z-pochatku-viyini-zi-spetsrahunku-vidkritogo-natsionalnim-bankom-na-potrebi-oboroni-pererahovano-mayje-24-mlrd-grn-za-kviten-rahunok-popovnivsya-na-277-mln-grn>.

Червінська Л.П., д.е.н., професор

Червінська Т. М., к.е.н., доцент

Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад «Міжрегіональна академія управління персоналом»

Київський інститут інтелектуальної власності та права Національного університету "Одеська юридична академія"

РОЗВИТОК ВІТЧИЗНЯНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ

Функціонування вітчизняного бізнесу в період війни російської федерації в Україні є надто проблематичним, однак, як підтверджує практика, можливим явищем. Адже в період військових, надскладних умов, бізнес ще більш мотивований прагненням самозбереження, необхідністю відповідним чином забезпечувати себе і допомагати збройним силам країни.

Аналітики свідчать, що протягом першого місяця війни бізнес нашої країни втратив на багато більше, ніж за два роки пандемії. За даними Національного банку, через війну вітчизняна економіка втрачає 50% "невиробленого" ВВП, а кожний тиждень, за розрахунками Національного банку, обходиться країні понад 50 млрд грн., без урахування втрат від пошкоджень і руйнувань. Згідно МВФ втрати нашої країни внаслідок військової агресії РФ становлять близько 35 % ВВП (Дія Сіті). За даними Мінекономіки України, розміри прямих збитків для інфраструктури країни в період війну, складають щонайменше 120 млрд. доларів США, тобто майже 3,6 трлн. грн, без урахування втрат економічного росту. Окремі вітчизняні підприємства, що опинилися на території військових дій і змушені були переміститися в безпечніші райони країни, або й припинити свою діяльність. Однак і ті підприємства, які відносно далі перебувають від небезпеки, певним чином втрачають від проблем з логістикою, нестачі сировини, матеріалів, електроенергії, робочої сили тощо (Деревянко, 2022).